

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 242/2011-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. júna 2011 predbežne prerokoval sťažnosť občianskeho združenia E., B., zastúpeného advokátom Mgr. V. Š., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Sži 10/2009 z 21. apríla 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť občianskeho združenia E. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. júla 2010 doručená sťažnosť občianskeho združenia E. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Sži 10/2009 z 21. apríla 2010 (ďalej aj „namietané uznesenie“ alebo „napadnuté uznesenie“).

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

«Sťažovateľ dňa 14. 06. 2007 podal v zmysle ust. § 68 zákona č. 372/1990 Zb. na Obvodnom úrade v B. (ďalej len „ObÚ“) návrh na prejednanie priestupku na úseku práva na prístup k informáciám podľa ust. § 42a ods. 1 zákona č. 372/1990 Zb., ktorého sa páchatel dopustil tým, že v zákonnej lehote, a ani po jej uplynutí, nesprístupnil požadované informácie, ani nevydal zamietavé rozhodnutie v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám.

ObÚ rozhodnutím zo dňa 15. 10. 2007, č. OVVS-Pr-2053/1-378-07-E.H./V-17 uznal páchatel'a priestupku vinným a uložil mu pokutu.

Ministerstvo vnútra SR (ďalej len „MV SR“) rozhodnutím zo dňa 26. 05. 2008, č. SVS-230-2008/00885TFV rozhodnutie ObÚ v celom rozsahu zrušilo s odôvodnením, že konanie páchatel'a nenaplnilo skutkovú podstatu priestupku a teda priestupkové konanie malo byť zastavené podľa ust. § 76 ods. 1 písm. a) zákona č. 372/1990 Zb.

Rozhodnutie MV SR sťažovateľ dňa 02. 06. 2008 napadol žalobou na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „KS BA“).

KS BA rozsudkom zo dňa 11. 06. 2009, č. k. 1S 98/2008-42 žalobu sťažovateľ'a zamietol s odôvodnením, že sťažovateľ nie je na jej podanie aktívne legitimovaný, nakoľko napadnutým rozhodnutím nebol priamo dotknutý na svojich právach alebo právom chránených záujmoch.

Proti rozsudku KS BA podal sťažovateľ odvolanie.

Najvyšší súd SR (ďalej len „NS SR“) uznesením zo dňa 21. 04. 2010, č. k. 3Sži 10/2009 rozsudok KS BA zrušil a konanie zastavil z tých istých dôvodov, aké uviedol v rozsudku KS BA.»

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Najvyšší súd SR uznesením zo dňa 21. 04. 2010, sp. zn. 3Sži 10/2009 porušil základné právo sťažovateľ'a zaručené v čl. 46 ods. 2 Ústavy SR.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 21. 04. 2010, sp. zn. 3Sži 10/2009 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu SR na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd SR je povinní zaplatiť sťažovateľ'ovi náhradu trov konania na účet jeho právneho zástupcu do dvoch týždňov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažnosť sťažovateľa podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smeruje proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide preto vtedy, ak pri jej predbežnom

prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Z uvedeného ústavného vymedzenia postavenia a kompetencií všeobecných súdov a ústavného súdu v Slovenskej republike vyplýva, že ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a právnych názorov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem súdmi s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07).

O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia v súvislosti s právnym posúdením ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí takú interpretáciu a aplikáciu

právnej normy zo strany všeobecného súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, už absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu však k takémuto záveru nedospel.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že podstatou argumentácie sťažovateľa je jeho nesúhlas s právnymi závermi najvyššieho súdu, teda s ich interpretáciou a aplikáciou príslušných právnych noriem v jeho právnej veci. Ústavný súd posudzoval, či najvyšší súd napadnutým uznesením mohol porušiť základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 2 ústavy tým, že zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave a konanie zastavil z dôvodu, že nepriznal sťažovateľovi aktívnu legitimáciu v konaní o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu o priestupku, ktoré sa začalo na jeho návrh.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa § 247 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) sa podľa ustanovení tejto hlavy (druhej hlavy piatej časti, pozn.) sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa § 250 ods. 2 OSP žalobcom je fyzická alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník správneho konania bola rozhodnutím a postupom správneho orgánu ukrátená na svojich právach. Podat' žalobu môže aj fyzická alebo právnická osoba, s ktorou sa v správnom konaní nekonalo ako s účastníkom, hoci sa s ňou ako s účastníkom konať malo.

Najvyšší súd v konaní skúmal, či sú dané podmienky aktívnej procesnej legitímácie žalobcu, a vzhľadom na jeho zistenie, že rozhodnutie správneho orgánu svojimi účinkami neovplyvňuje právnu pozíciu žalobcu, t. j. nezasahuje do právnej sféry sťažovateľa ani nespôsobuje zmenu jeho právneho postavenia, nepovažoval toto rozhodnutie za ukracujúce práva sťažovateľa.

Vo vzťahu k nedostatku aktívnej procesnej legitímácie žalobcu najvyšší súd v odôvodnení namietaného uznesenia uviedol:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, prejednal vec na pojednávaní dňa 18. 02. 2010 a za prítomnosti účastníkov konania skúmal, či sú splnené procesné podmienky na meritórne prejednanie veci a meritórne rozhodnutie.

Predseda senátu na pojednávaní dňa 18. 02. 2010 oznámil účastníkom konania, že pojednávanie bolo nariadené z tohto dôvodu, že zo spisu nie je osvedčené splnenie procesnej podmienky podľa § 247 ods. 1 OSP, t. j. ukrátenie žalobcu ako právnickej osoby na právach rozhodnutím a postupom žalovaného, pretože v danom prípade išlo o zisťovanie existencie priestupku u obvineného z priestupku Ing. I. Š. a ukladanie sankcie tejto osobe. ...

Najvyšší súd preto na pojednávaní dňa 18. 02. 2010 za prítomnosti účastníkov konania zisťoval splnenie procesných podmienok a najmä skúmal, či žalobca je osobou oprávnenou na podanie žaloby v súlade s § 250 ods. 2 veta prvá O. s. p.

Podľa § 247 ods. 1 O. s. p. podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa § 250 ods. 2 O. s. p. veta prvá žalobcom je fyzická alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník správneho konania bola rozhodnutím a postupom správneho orgánu ukrátená na svojich právach.

Aktívna procesná legitímácia žalobcu ako procesná podmienka v zmysle § 250 ods. 2 O. s. p., ktorá robí procesný subjekt osobou oprávnenou na podanie žaloby v sebe zahŕňa kumulatívne dva predpoklady, a to postavenie účastníka správneho konania a súčasne ukrátenie na právach napadnutým rozhodnutím, vydaným v správnom konaní. Je nesporné,

že žalobca E., B. bol ako navrhovateľ účastníkom priestupkového konania v zmysle ust. § 72 písm. d/ v spojení s § 68 ods. 1 zák. SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. V priestupkovom konaní sa však rozhodovalo o obvinení z priestupku a uložení sankcie Ing. I. Š. a týmto rozhodnutím nebol žalobca ukrátený na právach, pretože rozhodnutie o priestupku sa osobne týka iba osoby obvinenej z priestupku a svojimi účinkami nezasahuje do právnej sféry žalobcu ani nespôsobuje zmenu jeho právneho postavenia.

Podľa najvyššieho súdu žalobca nie je oprávnenou osobou na podanie žaloby, pretože rozhodnutím žalovaného č. SVS-230-2008/00885TFV zo dňa 26. 05. 2008, ktorým zrušil rozhodnutie Obvodného úradu v B., odboru všeobecnej vnútornej správy č. OVVS-Pr-2053/1-378-07-L.H./V-17 zo dňa 15. 10. 2007, ktorým bol Ing. I. Š. uznaný vinným zo spáchania priestupku na úseku práva na prístup k informáciám podľa § 42a ods. 1 zák. č. 372/1990 Zb., nebolo rozhodnuté o jeho právach alebo povinnostiach, z čoho vyplýva, že týmto rozhodnutím nemôže byť ani ukrátený na svojich právach.

V konaní nebolo osvedčené splnenie procesnej podmienky osoby oprávnenej na podané žaloby. Procesné podmienky sa skúmajú v každom štádiu súdneho konania a pokiaľ nie sú splnené tak sa konanie musí zastaviť. Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 S/98/2008-42 zo dňa 11. 06. 2009 zrušil podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. a konanie podľa § 221 ods. 2 O. s. p. zastavil, pretože žalobca nie je osobou aktívne procesne legitimovanou na podanie žaloby v zmysle § 250 ods. 2 O. s. p.“

Legislatívna konštrukcia správneho súdnictva v piatej časti Občianskeho súdneho poriadku vychádza z čl. 46 ods. 2 ústavy, podľa ktorého sa na súd vo veci preskúmania rozhodnutia orgánu verejnej správy môže obrátiť ten, kto tvrdí, že bol týmto rozhodnutím na svojich právach ukrátený, pričom ústava umožňuje zákonodarcovi obmedziť možnosti prístupu jednotlivca na súd a zároveň ustanovuje hranice takej možnosti tým, že preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd nesmie byť spod právomoci súdu vylúčené. Zákonodarca ustanovil obmedzenia a podmienky súdnej kontroly v správnom súdnictve v piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. Na aktívnu legitimáciu na podanie žaloby o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu podľa druhej hlavy piatej

časti Občianskeho súdneho poriadku (*Rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov.*) nestačí, že žalobca bol účastníkom správneho konania (alebo sa s ním v správnom konaní malo ako s účastníkom konať), ale zároveň musel byť ako účastník správneho konania rozhodnutím, preskúmania zákonnosti ktorého sa domáha, ako aj postupom správneho orgánu na svojich právach ukrátený. Správne súdnictvo tak nie je založené na verejnej žalobe (*actio popularis*), ktorá by umožnila komukoľvek podať žalobu o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu. Ukrátenie práv žalobcu musí byť v žalobe tvrdené a podložené a aspoň potenciálne možné. Ako vyplýva z uvedeného, samotné postavenie účastníka v správnom konaní ešte k naplneniu podmienky dotknutosti, resp. ukrátenia práv žalobcu nevedie.

Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sťažnosti preskúmal uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 SŽi 10/2009 z 21. apríla 2010 v naznačenom smere a zistil, že odôvodnenie rozhodnutia dalo jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na to, prečo nepovažoval sťažovateľa za osobu aktívne procesne legitimovanú v konaní o preskúmanie rozhodnutí správnych orgánov. Rozhodnutie nie je ani arbitrárne a ani neodôvodnené.

Na uvedenom nič nemení ani odpoveď na otázku, či právo podať návrh na prerokovanie priestupku spadá pod rozsah ochrany čl. 46 ods. 1 ústavy tak, ako to s poukazom na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2 SŽo 398/2009 z 31. marca 2010 tvrdí v odôvodnení sťažnosti sťažovateľ. Článok 46 ods. 1 ústavy však negarantuje ani výsledok priestupkového konania v súlade s návrhom na prerokovanie priestupku a ani negarantuje osobe, ktorá spáchanie priestupku oznámila, možnosť podrobiť správne rozhodnutie o priestupku súdnemu preskúmaniu žalobou v rámci správneho súdnictva.

Ústavný súd taktiež v súlade s doterajšou judikatúrou konštatuje, že úlohou všeobecného súdu pri rozhodovaní o preskúmanie zákonnosti správnych rozhodnutí v zmysle čl. 46 ods. 2 poslednej vety ústavy je zisťovať, či rozhodnutie správneho orgánu, ktorého zákonnosť má byť predmetom súdneho preskúmania, je vzhľadom na jeho obsah spôsobilé týkať sa základných práv alebo slobôd. V prípade, ak súd zistí, že to tak je, takéto rozhodnutie nesmie byť vylúčené zo súdneho preskúmania. Základnému právu uvedenému

v čl. 46 ods. 2 ústavy preto zodpovedá taký postup súdu, v rámci ktorého hodnotí nielen formálne znaky rozhodnutia predloženého mu na súdne preskúmanie, ale aj to, či sa toto rozhodnutie svojím obsahom nedotýka niektorého zo základných práv alebo slobôd účastníka konania. Postup súdu, v ktorom zanedbal niektorý z týchto prvkov, zakladá porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy (III. ÚS 43/03, II. ÚS 236/02, II. ÚS 50/01).

Ustanovenie čl. 46 ods. 2 poslednej vety ústavy sa vzťahuje na situácie, keď zákonodarca obmedzí možnosť súdneho prieskumu správnych rozhodnutí určitého druhu. Aj v takom prípade musí byť umožnené dotknutej osobe obrátiť sa na súd so žalobou o preskúmanie správneho rozhodnutia inak vylúčeného zo súdneho preskúmania, ak sa týka základných práv a slobôd. Takýto účinok napadnutého rozhodnutia nepriamo vplýva aj na rozsah aktívne procesne legitimovaných osôb na konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia. Ak súd skúma, či napadnuté rozhodnutie ukracuje žalobcu na právach, skúma aj to, či je tento ukrátený na svojich základných právach a slobodách. Odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu týkajúce sa podmienky ukrátenia sťažovateľa na jeho právach zahŕňa aj ukrátenie na akýchkoľvek subjektívnych právach a právom chránených záujmoch vrátane tých, ktoré sú garantované ústavou.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatoval, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a základným právom podľa čl. 46 ods. 2 ústavy neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala, že mohlo dôjsť k jeho porušeniu. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov na jeho výrok a ústavný súd nezistil porušenie ústavnoprocených princípov konania pred týmto súdom a tiež ani to, že by závery, ku ktorým najvyšší súd dospel, boli svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou. Ústavný súd preto po predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa aj ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v petite jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2011